VYSOČINA V ČÍSLECH

Rozloha: 6 796 km²
Počet obyvatel: 514 146 (k 31. 3. 2008)
Počet obcí: 704
Hustota zalidnění: 75 obyvatel na km²
Průměrný věk obyvatel: 39,5 roku

KRAJ VYSOČINA – MÁME SVÁ NEJ

...Židovská čtvrť v Třebíči je jedinou židovskou památkou mimo území Izraele, která se dostala na seznam UNESCO

...v Havlíčkově Brodě se nalézá nejstarší dochovaný zvon v republice z roku 1333, zvaný Vilém

...v Třebíči jsou na kostele svatého Martina instalovány největší vlečné hodiny nejen v rámci Česka, ale i celé Evropy (průměr 5,5 m)

...v sýrárně v Želetavě se dochovalo největší středoevropský zrací sklep pro sýry

...v přírodním parku Třebíčsko rostou hned tři z nejvzácnějších orchidejí v českých zemích: vstavač obecný, vemenník dvoulistý a vemenník zelenavý

...Pacovem prochází 15 stupeň východní délky, který je nultým poledníkem pásma středoevropského času

...rozhledna Babylon u Kamenice je nejstarší rozhledna na Moravě

...geografové složitým matematickým výpočtem určili, že geometrický střed České republiky může být u obce Chotěboř poblíž Ledče nad Sázavou

...přečerpávací vodní elektrárna Dalešice leží pod nejvyšší sypanou hrází ve střední Evropě

TIPY NA NÁVŠTĚVU NĚKTERÝCH MĚST A MÍST KRAJE VYSOČINA:

• Havlíčkův Brod [D8] – historické centrum města je městskou památkovou zónou. Město je úzce spjaté s významným novinářem a spisovatelem Karlem Havlíčkem Borovským. Ten zde v tzv. Havlíčkově domě (dnes Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod, expozice Po stopách K. H. Borovského v Německém Brodě) bydlel. Na místním hřbitově u kostela sv. Vojtěcha, kde Havlíčka pochovali jeho přátelé a pár pacesů od jeho hrobu, je moderní pomník parku Budoucnost narazíme na jeho bronzovou sochu a také na bustu jeho matky. V centru města můžeme obdivovat barokní a klasicistní tvůry domů, dvě historické radnice a kromě muzea navštívit Galerii výtvarného umění (grafiky a ilustrace 20. století), Stifterovu baštu (expozice věnovaná malíři Otakaru Štáfrovi) Mlýnské kosti Sv. Rodiny nebo vystoupat na vyhlídkovou věž kostela Nanebevzetí Panny Marie.

Okolí Havlíčkova Brodu:

• Horní Pohled [C1] (15 km): vesnický skanzen Michaluv statek • **Chotěboř [B8]** (17 km): barokní zámek (městské muzeum) • **Havlíčkova Borová [C9]** (19 km): rodný dům Karla Havlíčka Borovského (expozice věnovaná životu a dílu) • **Lipnice nad Sázavou [B1]** (15 km): zřícenina gotického hradu (prohlídka hradu, vyhlídka do širokého okolí); Památník Jaroslava Haška (expozice věnovaná životu a dílu) Horní vodní vatele na místním hřbitově; Hostinec U České koruny (v současnosti provozuje vnuk J. Haška); zajímavá sochařská díla v nedalekých lomech (Bretschneiderovo ucho, Usta pravdy, Čtyři oči) • **Ledeč nad Sázavou [C6]** (29 km): gotický hrad (městské muzeum a vyhlídková věž); synagoga (příležitostné výstavy) a Židovský hřbitov • **Krucemburk [C10]** (27 km): památní síň Jana Zrzavého; jeho hrob u kostela.

• **Jihlava [D7–F8]** – město se rozkládá na historické moravsko-české zemské hranici, což dokládají čtyři dochované hraniční pylony z doby Marie Terezie. Jeho rozsáhlé historické náměstí spolu s přilehlými uličkami tvoří základ jihlavské městské památkové rezervace. Panoramický rozhled na město a okolí poskytuje vyhlídková věž kostela sv. Jakuba nebo Bára Matky Boží (jediná dochovaná brána středověkého městského opevnění). V centru města se nabízí prohlídka nové rekonstruované radnice, zejména monumentálního gotického sálu zdobeného biblickými citáty; Oblastní galerie Vysočiny (malířská a sochařská díla 19 – 21. století), Muzeum Vysočiny Jihlava (expozice Dolování stříbra a mincování v Jihlavě, Nerostné suroviny a geologie, Kráska středověké plastiky, Jihlava město střední Evropy – od renesance po průmyslovou revoluci), Domu Gustava Mahlera (expozice věnovaná životu a dílu). Na rozsáhlém židovském hřbitově nedaleko nemocnice můžeme najít také náhrobky skladatelových rodičů. Dobrodružstvím láká prohlídka jihlavského podzemí (druhé největší na území republiky) a dětí určité nepohodnou návštěvou ZOO (africká vesnice, Shetlandský ostrov, největší kolekce dráptakých opic v ČR) nebo Vodního Ráje. Připomínkou na časy hornické slávy města a dolování stříbra v okolí je Hornická naučná stezka; která obsahuje deset zastavení s informačními tabulemi v okolí vrchu Rudný (Sacberk).

Okolí Jihlavy:

• Brtnice [G8] (15 km): rodný dům architekta Josefa Hoffmanna, představitele vídeňské secese (expozice věnovaná životu a dílu); rozsáhlý hradní areál (nepřístupný); Židovský hřbitov; dva barokní mosty s bohatou sochařskou výzdobou • **Roštejn [G9]** (7 km od Brtnice) zřícenina gotického hradu • **Polná [E9]** (17 km): hrad a zámek (městské muzeum); stará škola (kompletní interiér třídy z roku 1866); synagoga (regionální židovské muzeum); Židovský hřbitov; dochovává židovská čtvrť na půdorysu trojúhelníku; dřevěný chrám Nanebevzetí Panny Marie s vyhlídkovou věží • **Mrákotín, Lhotka [B6]** (38 km): obce leží v blízkosti nejvyššího vrchołu Českomoravské vrchoviny – Javořice (837m n.m.); ze zdejší drobnozrnné žuly byl vytesán monumentální obelisk umístěný na nádvoří Pražského hradu • **Telč [M1]** (31 km): historické centrum od roku 1992 zapsáno na seznam památek UNESCO; renesanční zámek (prohlídka zámeckých interiérů); muzeum (pobočka Muzea Vysočiny Jihlava, pohyblivý betlém, model historického centra Telče, Historie Telečska, etnografická sbírka sochale a keramika); kostel sv. Jakuba s kostelní cihelnou (kopie Jakubova kostela v Hasičském domě; Telčský dům (historie a legendy z Telče a okolí zobrazené v podobě velkých keramických figur); vyhlídkové věže kostela sv. Jakuba a kostela sv. Ducha; rozhledna Oldeníce; projížďky kočárem po Štěpnickém rybníku • **Horní Duběnky [H6]** (30 km): Chadimův mlýn (mlýnářské muzeum) • **Třešť [G7]** (19 km): město prosluulo betlemářství; muzeum (pobočka Muzea Vysočiny Jihlava, expozice Třešťské betlémářství, J. A. Schumpeter – život a dílo známého ekonoma, rodáka z Třešťe, Zámecké pokoje – inventář třešťského zámku); synagoga (expozice F. Kafka a Třešť a židovský hřbitov; z města se můžete vydat na výlet na Velký Špičák (734 m n. m.) nebo k pramenům Moravské Dyje • **Roštejn [K1]** (26 km): původně gotický hrad (pobočka Muzea Vysočiny Jihlava, prohlídka hradního interiéru, vyhlídková věž) • **Nová Říše [F-H]** (33 km): barokní areál premonstrátského kláštera s kostelem sv. Petra a Pavla (prohlídka kostela, prelatury a barokní knihovny s nástropními freskami).

• **Pelhřimov [F5]** – historické jádro města je prohlášeno městskou památkovou rezervací; s nejvyznamnějšími architektonickými památkami návštěvníky seznámí „Stezka po stavebních složích". Pelhřimov je známý jako „Město rekordů a kuriozit", to nejpozoruhodnější z této oblasti zkrentuje expozice Zlaté české ručičky na Náměstí rekordů a hlavně Muzeum rekordů a kuriozit, jenž se nachází v jihlavské městské bráně. Dále je v Pelhřimově možné navštívit Muzeum Vysočiny Pelhřimov (expozice Josefa a Zdeňka Sejnostových; Městská galerie, Historický vývoj Pelhřimovska), Síň Lipských aneb první české MUZYUm; Muzeum strašidel (nacházející se v sklepních sklepení sgrafity zdobeného purkrabského domu). Lákavý je také výstup na vyhlídkovou věž kostela sv. Bartolomeje, který je možné uskutečnit i s kozou rekordmanou pod paží.

Okolí Pelhřimova:

• Humpolec [B6] (16 km): muzeum antropologa Dr. Aleše Hrdličky; HLINÍčkárium (expozice); městská naučná stezka „Po stopách historie"; vyhlídková věž kostela sv. Mikuláše; židovský hřbitov; pivovar Bernard (možnost prohlídky) • **Orlík nad Humpolcem [B6]** (18 km): prohlídka zříceniny hradu • **Křemešník [F6]** (10 km): areál poutního kostela; rozhledna Pipálka • **Kalliště u Humpolce [B6]** (25 km): rodný dům světoznámého dirigenta a hudebního skladatele Gustava Mahlera • **Kámen [F4]** (19 km): hrad (expozice bydlení a Životního stylu 19. a počátku 20. století, expozice jednostopých vozidel) • **Kamenice nad Lipou [G4]** (20 km): zámek (městské muzeum a expozice Uměleckoprůmyslového muzea Praha); zámecký park s 800 let starou lipou; městem prochází úzkokolejná lokálka z Obratané do J. Hradce • **Pacov [G4]** (26 km): městské muzeum; Židovský hřbitov • **Lukavec [B3]** (30 km): muzeum básníka Antonína Sovy • **Počátky [M5]** (23 km): městské muzeum; rodný dům básníka Otokara Březiny (expozice věnována životu a dílu); vyhlídková věž kostela sv. Jana Křtitele • **Lázně sv. Kateřiny [G4]** (2 km od Počátek): poutní kostel, lázeňský areál (jediné lázně na Vysočině) • **Castrov (Metánov) [G5]** (20 km): muzeum Jakuba Hirona Metánovského (život a dílo profesora a tvůrce roztodivných českých novotvarů) • **Želiv [E5]** (18 km): premonstrátský klášter s kostelem (prohlídky a klášterní pivovar • **Žirovnice [B5]** (32 km): zámek (prohlídka historického interiéru zámku s hodnotnými gotickými freskami; expozice perleti a šlichů strojů); zámecký špýchar (expozice venkovských tradic a řemesel).

• **Třebíč [B18]** – historické jádro města je prohlášeno městskou památkovou zónou a Židovská čtvrť se spolu s bazilikou sv. Prokopa dostala v roce 2003 na seznam památek UNESCO. Bazilika sv. Prokopa (prohlídka interiérů je součástí bývalého benediktinského kláštera, pozdejí přestavěného na zámek, dnes sídlo Muzea Vysočiny Třebíč (expozice Betlemářství, Dýmky a kuřácké potřeby, Moravské vitraviny, minerály a horniny). Židovská čtvrť nabízí procházku ucelenou Židovským gettem, mnoha synagogami, Židovským hřbitova a synagogy s unikátními nástěnnými malbami z počátku 18. století, ve které se mimo jiné vystavuje model třebíčského Židovského města (stav k roku 1850). Nechý rozhled na celé město nabízí vyhlídková věž kostela sv. Martina. Ve městě nalezneme několik pozoruhodných staveb: Dům F. Fischer (pozoruhodná nástěnná malba v městské říční lázně) a J. Gočára (budova UP závodů). Najdeme zde i jediný větrný mlýn holandského typu na Vysočině.

Okolí Třebíče:

• Dalešice [I11–I12] (19 km): pivovar (muzeum Rakousko-Uherského pivovarnictví), místo, které proslavil film Postřižiny • **Dalešická přehrada [H11,I12]** vodní elektrárna (prohlídka), plavba lodí po přehradě • **Dukovany [I12]** (31 km): jaderná elektrárna (informační centrum pro turisty) • **Jaroměřice nad Rokytnou [H9]** (15 km): barokní zámek (prohlídka zámeckých interiérů) s rozsáhlým parkem; kostel sv. Markéty; muzeum Otokara Březiny a jeho hrob na místním hřbitově s plastikou F. Bílka • **Kramolín [I12]** (30 km): kamenná rozhledna Babylon • **Jemnice [J8]** (43 km): muzeum (pobočka Muzea Vysočiny Třebíč, expozice Dějiny Jemnice, Dolování nerostných surovin); vyhlídková věž kostela sv. Stanislava; kostel sv. Víta s podzemím; zámek (příležitostné přístupný) • **Police [M3]** (45 km): zámek (prohlídka interiérů a vyhlídková věž) • **Kralice nad Oslavou [H12]** (25 km): památník Bible Kralické v tvrzi, kde v letech 1578-1620 působila tajná tiskárna Jednoty bratrské • **Náměšť nad Oslavou [H12]** (21 km): zámek (prohlídka zámeckých interiérů); městské muzeum, barokní most (obvody dvaceti sochami • **Moravské Budějovice [I18]** (24 km): zámek (pobočka Muzea Vysočiny Třebíč, expozice Vývoj řemesel, Historie M. Budějovic, (30 km): stone outlook tower. • **Jemnice [J8]** (43 km): museum (branch of Museum Vysočiny Třebíč, exposition on the history of Jemnice and mining of minerals; St. Stanislav Church with a lookout; St. Vitus Church with underground chateau (occasionally open to the public) • **Police [M3]** (45 km): chateau (tour of the interior and lookout tower). • **Kralice nad Oslavou [H12]** (25 km): monument of Bible Kralická [Bible of Kralice] is located near a former fortress, where Jednota bratrská [Unity of Brethren] operated a clandestine printing shop in the years of 1578-1620. • **Náměšť nad Oslavou [H12]** (21 km): chateau (tour of the interior), Baroque stone bridge adorned with 20 statues. • **Moravské Budějovice [I18]** (24 km): chateau (branch of the Museum Vysočiny Třebíč, exposition of trades, history of the town, regional market). • **Budišov [G11]** (16 km): chateau (zoological collection). • **Šádek [B1]** (8 km): Vine-making and cultural center with the only officially recognized vineyard in the Vysočina Region, a smokehouse, processing and storage cellars, winery, and an open-air amphitheater. • **Tasov [G11]** (25 km): writers' monument (life and work of Jakub Deml and his grave next to the church. • **Velké Meziříčí [F11]** (23 km): chateau (tour of the interior and other exhibits); a synagogue (exhibition hall); Jewish cemetery; outlook tower at St. Nicolas Church; over the town spars the arch of the Vysočina Bridge – the tallest and second longest bridge on Expressway D1. • **Velká Bíteš [G13]** (34 km): regional museum; fortified St. John the Baptist Church; Bíteš sidewalk of fame.

• **Žďár nad Sázavou [H16]** – pilgrim St. Jan Nepomuk Church on Zelená Hora [Green Mountain] was put on the UNESCO World Heritage List in 1994, built by Jan Blažej Santini-Aichel in 1719, who also built the Virgin Mary Ascension Church in Žďár nad Sázavou and the pelature of a former monastery; Lower Cemetery (for plague victims) and the Business Center's courtyard, which is shaped like a lyre (Santini's buildings can also be found in nearby Zvole (St. Wenceslas Church) and Obyčtov (Virgin Mary Visitation Church). In the chateau complex (former Cistercian monastery) is the Virgin Mary Ascension Church, Stadniční Chapel, Baroque horse stables, Kinský Art Gallery, Museum of Books, and an exposition dedicated to the builder Santini. Near the chateau complex is a Baroque bridge with 8 statues and a Baroque inn. In the center of the town is a former fortress from the 13th century that is a museum today.

Žďár nad Sázavou and environs:

• Dolní Rožínka [I12] (26 km): DraXmour – a scary castle, formerly a 14th century grange (exposition of medieval fairy-tale market place, over 20 animated (audio and video) models of witches, dragons, and other fairy-tale monsters. • **Jimramov [C12–C13]** (26 km): in the chateau (former Cistercian monastery). • **Nové Město na Moravě [D11–D12]** (12 km): Horácká Gallery features an exposition of statues and paintings created by prominent sculptors of the 19th and 20th century; original sculptures are installed outdoors in parks and town squares; town museum (folklore and rural crafts of the Horácko [Highlands] region, as well as typical sports, especially glass works, iron works, and skiing). • **Přibyslav [D9]** (17 km): chateau (exposition dedicated to firefighters and fire prevention; statues of Hussite commander Jan Žižka of Trocnov and Kalich, is commemorated with a burial mound built on the very spot in Přibyslav, where Žižka died. • **Zvole nad Pernštejnem [I10]** (23 km): Wild-West town, Šklíčov mlýn, the country's largest entertainment nature park. • **Bystřice nad Pernštejnem [D11–E11]** (27 km): town museum; lookout tower Karasín. • **Koroužné [E13]** (38 km): covered wood bridge. • **Rosička [D16]** (9 km): lookout tower. • **Svratka [C11]** (20 km): town museum (exposition on life and trades in a small town at the beginning of the 20th cent.). • **Nížkov [E9]** (14 km): ossuary (former field hospital 1740-1742). • **Hamry nad Sázavou [D16]** (4 km) concrete statues of Michal Oišak (Mamlas, Mammoth, Hamroň, Horse, Eagle Owl, the latter at Medlov Lake near Tři Studně village.

FOLKLORE TRADITIONS ARE STILL ALIVE – COME AND SEE:

• Brtnice [G8]: A Plague Procession is held here every year (to commemorate the victims of a plague in 1715), Brtnické kovadliny [The Anvils of Brtnice] (an international convention of blacksmith artists with a visit of the castle, otherwise not open to the public) – every odd year in June. • **Červená Řečice [E3]**: Slámování [Straw Festival] (open to all who wish to try their hand at making a straw statue) – August. • **Jihlava [I8]**: Jihlava Mining Parade (commemorating silver mining in the medieval capital) – every odd year in June. • **Jemnice [J8]**: Historical feast named Barchan (parade through the town in period costumes, arts and crafts, concerts – commemorating the sojourn of queen Eliška Přemyslovna in the town) – June. • **Křemešník [F6]**: Annual country fair and tour to the top of the hill. • **Velká Bíteš [G13]**: Bíteš feast (folklore festival with a ball!! and old-style justice proceedings) – September. • **Polná [E9]**: Mrkvancová [Carrot] country fair (named after typical local baking sweets made of flour, carrots, and poppy seed) – September. • **Telč [M7], Světlá nad Sázavou [C7]**: Traditional Horácko [Highlands] feast.

OVERVIEW OF MOST INTERESTING FESTIVALS:

• Petr Dvorský International Music Festival: This is the most important festival of the season that involves practically all of Vysočina. For instance, it is held in the gardens of various castles, the St. Markéta Church in **Jaroměřice nad Rokytnou [I6]**, the main courtyard of the national castle in **Telč [M7]**, and the courtyard of the beer brewery in **Dalešice [I11]** where the Hobbitsky film was made – August.

Various events take place in different parts of Vysočina annually: • **Vysočina Music Festival.** • **Music Festival** or: **Lipnice nad Sázavou.**

• **Brtnice [G8]**: Morový průvod (pořádaný na památku morové rány z roku 1715), Brtnické kovadliny (mezinárodní setkání uměleckých kovářů, v jehož rámci lze navštívit rozsáhlý areál zámku) – každý lichý rok v červnu. • **Červená Řečice [E3]**: Slámování (festival, při kterém vytvářejí přihlášení zájemci z řad veřejnosti sochy ze slámy) – srpen. • **Jihlava [F8]**: Jihlavský havířský průvod (připomíná dobývání stříbra v krajském městě) – každý lichý rok v červnu. • **Jemnice [J8]**: Historická slavnost Barchan (pochod městem v dobových kostýmech, řemeslá, koncerty – připomíná pobyt po pobytu královny Eliišky Přemyslovny) – Červen. • **Křemešník [F6]**: každoroční velká pouť na vrchol. • **Velká Bíteš [G13]**: Bítešské hody (folklórní hodování slavnosti s rychtářem a dobovým právem) – září. • **Polná [E9]**: Mrkvancová pouť (pojmenovaná podle typického místního pečiva z mrkvy, mrkve a máku) – září. • **Telč [M7], Světlá nad Sázavou [C7]**: tradiční horácké slavnosti.

PŘEHLED NEJZÁJÍMAVĚJŠÍCH FESTIVALŮ:

• Mezinárodní hudební festival Petra Dvorského: významná kulturní událost, konající se v zahradách zámku a v chrámu svaté Markéty v **Jaroměřicích nad Rokytnou [I16]**, na hlavním nádvoří státního zámku **Telč [M7]** a na pivovarském nádvoří v **Dalešicích [I11]** (kde se natáčel film *Postřižiny*) – srpen.

• Hudební festival Vysočina: festival klasické hudby konající se na různých místech Vysočiny - Červen až Červenec.

• Concentus Moravicus: mezinárodní hudební festival probíhající v bezmála 20 městech ližní Moravy a Vysočiny nabízí více něž třicet koncertů – červen.

• Brtnice [G8]: divadelní festival Pavučina – srpen. **• Chotěboř [B8]:** Festival fantazie (v ČR největší setkání příznivců světů fantazie: fantastiky filmové, seriálové, literární, herní, zaměřené na science-fiction a budoucnost, kosmonautiku a moderní technologie, fantasy a horor, mytologii a záhady, vojenství a historii, ...) – červen až červenec.

• Jihlava [D7]: Hudební festival Mahler Jihlava (festival věnovaný skladateli a dirigentovi Gustavu Mahlerovi) – září až listopad, Mezinárodní festival dokumentárních filmů (největší středoevropský festival autorského dokumentů) – říjen. • **Kamenice nad Lipou [G4]**: Hrachobrani (přehlídka výrobků, výrobců a návrhářů specializujících se na hračky z přírodních materiálů) – Červenec. • **Lipnice nad Sázavou [B1]**: Rej noci svatojánské (setkání příznivců moderní hudby) – červen, Rocková Lipnice – Červenec, Haškova Lipnice (festival humoru a satiry) – Červenec. • **Náměšť nad Oslavou [H12]**: Folkové prázdniny – Červenec, Náměšťská pláca (soutěž amatérských trampských kapel) – květen. • **Pacov [G4]**: Vlastenecký festival Pacovský podzimek – Červenec. • **Pelhřimov [F5]**: Pelhřimov, město rekordů (největší evropský festival rekordů a kuriozit) – Červen. • **Roštejn [B7]**: Jazz na hradě – srpen. • **Telč [M7]**: Prázdniny v Telči (hudební festival) – červenec až srpen, Francouzsko-česká hudební akademie – Červenec. • **Třebíč [B16]**: Zámecký festival (letní festival) – Červen, Šamajim (festival židovské kultury) – srpen. • **Žďár nad Sázavou [D10–D11]**: Modré dny (společensko-kulturně-vzdělávací festivál) – listopad.

PŘÍRODA KRAJE VYSOČINA:

Nejvyšší celky: Jihlavské vrchy [B6] (Javořice **[B6]** 837 m), **Žďárské vrchy [C9–C12]** (**Devět skal [C11]** 836 m), **Křemešnická vrchovina [E6]** (**Křemešník [F6]** 765 m). Nejnižším bodem je naopak hladina řeky Jihlavy pod Lhánicemi (239 m) v okrese Třebíč. Na území kraje leží většina území chráněné krajinné oblasti **Žďárské vrchy [C9–D12]** s nejcennějšími částmi v národních přírodních rezervacích **Dářko [C10]** poblíž Radostina (nejrozsáhlejší rašeliniště na Vysočině), **Zákova hora [C11]** se zbytky jedlobukového pralesa nebo **Ransko [C9]** pokryté na jaře kobercí bledule jarní (Leucojum Vernum). Častým cílem výletů jsou zříceniny hradů **Cyrt pálice [E11–C12]** u **Devět skal [C11]** (hrubou CHKO, jejíž část leží na Vysočině jsou **Železné hory [E8–C9]** se skalními věžemi a vodopády v údolí Doubravy. K nejcennějším národním přírodním rezervacím patří **Mohelenská hadcová step [D12]** známá unikátním geologickým podložím tvořeným serpentinitem (hodcem) (Serpentinite), ale také rostlinami, jež rostou v rámci republiky už pouze tady, například kapradinou *podmrvkou hadcovou* (Notholaena Marantae). Rybník **Zhejral [M6]** s okolním rašeliništěm je bílou lokalitou ledvice bahenní (Leucorrhinia pectoralis).

Národní přírodní rezervace: Jankovský potok [E6] s *periorodkou říční* (Margaritifera margaritifera), **Hojkovské rašeliniště [F6–F7]** se *třítnou nachovou* (Calamagrostis phragmitoides) a **Švařec [E11–E14]**, kde rostou ostavačovité rostliny.

Užitečné webové stránky:

• www.region-vysocina.cz
• www.kr-vysocina.cz

Přírodní rezervace a památky: Kamenné moře [B6] poblíž zříceniny **Štamberk a kamenné moře [B6]** u Lhotky, rájí vodáků **Svrofidla [E6]**, **Obora [B12]** při náměšťském zámku, **Údolí Oslavy [H12]** a **Chvojnice [I12]** s turistickými trasami kolem zřícenin dávných hradů, **Radostínské rašeliniště [E16]** v CHKO Žďárské Vrchy, nebo nejstarší rezervace na Českomoravské vrchovině **Zaječí skok [F7]** u Jihlavy.

Vysočinou prochází hlavní evropské rozvodí – západní část patří k úmoří Severního moře, východní část k úmoří Černého moře. Od nepamětí jsou součástí zájedlí krajiny rybníky.

SPORT MEZI KOPCI

Turistika a cykloturistika:

Sportovní vyžití v kraji Vysočina přeloučuje jeho hornatý terén, který svádí výkonné cyklisty k vyzkoušení mnohých cyklostezek, ale i rodiny s dětmi k turistickým procházkám například k některému ze zdejších hradů. Nesmíme zapomenout ani na celou řadu rozhleden: **Křemešník [F6], Oseldnice [I7], Rosička [D16]** či **Babylon [I12]**. Turistické a cykloturistické stezky jsou uvedeny v naší mapě.

Vodní sporty:

Milovníci windsurfingu a jachtingu by si měli určitě vyzkoušet rybník **Velké Dářko [C10]**, ke koupání je vhodná také **Dalešická přehrada [I11–I12]**, kde je můžete vychutnat také plavbu parníkem. Letní vodní sporty lze provozovat v **Sedlici na Želivce [E3]**, na **Pilské nádrži [D16]** nebo v **Želivě [E5]**.

Zimní sporty:

Nejlepší lyžařská střediska najdete v oblasti **Žďárských vrchů [C9–I12]**. V **Novém Městě na Moravě [D11–D12]** se již více než 70 let, každoročně běží světový pohár Žlatá lyže a nové také mistrovství Evropy v biatlonu. Komé osvědčilo nemusí po běžkaře si na Vysočině na své přijdou také sjezdaři, neboť na ně čeká třicet sjezdových svahů s věky (mezi nejznámější patří sjezdovky **Svratka [C11]**, **Nový Jimramov [C12]**, **Harusův kopec [D11]**, **Karasín [D13]**, **Dalečín [D12]** nebo **Šacberk [F8]** u Jihlavy). **Želetava [I8]** na Třebíčsku nabízí nejižnější umístěný lyžařský svah na Moravě.

Adrenalinové aktivity, lanová centra, horolezectví:

Odvahu a zdatnost si milovníci adrenalinových sportů mohou ověřit v rekreačním střediku **Březová [B9]** na Třebíčsku, v **Siesta Parku v Bystřici nad Pernštejnem [B11]** nebo v lanovém centru ve **Třech Studních [B11]** na Žďársku. Horolezectví je možné si vyzkoušet na vrcholech **Žďárských vrchů [C9–D12]**, například na **Pasecké skále [D11]**, **Vávrova skále [D11–D12]**, **Rozštípené skála [D10]**, nebo na vyhrazených úsecích kopců **Devět skal [C11]**, **Čtyří Palice [C11–C12]**, **Malínská skála [C11]** a **Drátenicky [C11]**.

Golfová hřiště:

Svratka [C11] a **Vanov [H6–H7]** near Telč

Lázně:

Lázně sv. Kateřiny u Počátek [G4]

Bohaté možnosti sportovního využití jsou také přímo ve městech – hřiště, kryté bazény, tenisové kurty, squashové haly i moderní **koupaliště**. Milovníci **hipoturistiky** jistě ocení velké množství stájí a jízdáren v kraji.

INFORMAČNÍ CENTRA • INFORMATION CENTRES

Informační centrum - Hoffmannův dům [G6]
Náměstí Svobody 263, 588 32 BRTNICE
☎ +420 567 571 722
e-mail: hoffmannovdum@bmice.cz, www.brtnice.cz

Turistické informační centrum [E13]
Masarykovo náměstí 1
593 01 BYSTŘICE NAD PERNŠTEJNEM
☎ +420 566 551 532
e-mail: info@bystricenc.cz, www.bystricenc.cz

Informační centrum Jaderné elektrárny Dukovany a Vodní elektrárny Dalešice [I12]
675 50 DUKOVANY
☎ +420 561 105 519, FAX +420 561 104 970
e-mail: infocentrum.edu@cez.cz, www.cez.cz
bezbariérový přístup

Informační centrum – Lanete, spol. s r.o. [K7]
Náměstí T.G.M. 114, 582 82 GOLČŮV JENÍKOV
☎ +420 569 442 577, FAX +420 569 442 578
e-mail: lanete@lanete.cz, www.golcuv-jenikov.cz

Informační centrum [D8]
Havlíčkovo náměstí 57, 580 01 HAVLÍČKŮV BROD
☎ +420 569 497 337, +420 569 497 353
e-mail: icentrum@muhb.cz, www.muhb.cz

Informační centrum – Chadimův mlýn [B6]
588 52 HORNÍ DUBĚNKY 109
☎ +420 567 374 167
e-mail: danichad@post.cz, www.chadimmlyn.cz

Městské kulturní a informační středisko [B6]
Havlíčkovo náměstí 91, 396 01 HUMPOLEC
☎/FAX +420 565 532 479
e-mail: meksis@infohumpolec.cz,
www.infohumpolec.cz bezbariérový přístup

Informační centrum [I11]
Nám. B. Května 2, 675 55 HROTOVICE
☎ +420 567 229 095
e-mail: icentrum@hrotovice.cz,
www.hrotovice.cz
Provoz 1.5. – 30.9.
bezbariérový přístup

Turistické informační centrum [J8]
Náměstí Mír 1, 676 02 MORAVSKÉ BUDĚJOVICE
☎ +420 603 207 511
e-mail: tic@moravskebudejovice.cz, www.mbudejovice.cz

Kulturní a informační středisko [H12]
Masarykovo náměstí 100
675 71 NÁMĚŠŤ NAD OSLAVOU
☎ +420 568 620 493, FAX +420 568 620 338
e-mail: mks-namest@iol.cz, www.namestnod.cz

Městské informační centrum [D11]
Masarykovo náměstí 97
592 31 NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
☎ +420 566 650 254, +420 566 650 255
FAX +420 566 617 202
e-mail: ic@nmnm.cz, www.nmnm.cz
bezbariérový přístup s pomocí pracovníka IC

Turistické informační centrum mikroregionu Strážiště [E4]
Hronova 107B, 395 01 PACOV
☎ +420 608 302 065
e-mail: hruskova.pacov@quick.cz
www.mestopacov.cz

Turistické informační centrum [F5]
Masarykovo náměstí 10, 393 01 PELHŘIMOV
☎/FAX +420 565 326 924, +420 777 012 397
e-mail: ic@kpe.cz, www.pelhrimovsko.cz

Kulturní zařízení města Počátek [K5]
Horní ulice 87, 394 64 POČÁTKY
☎ +420 565 650 484, +420 602 223 732
e-mail: infocentrum@pocatky.cz,
kultura@pocatky.cz, www.pocatky.cz

Informační centrum [D9]
Husovo náměstí 39, 588 13 POLNÁ
☎ +420 567 559 211, FAX +420 567 559 209
e-mail: infocentrum@mu-polna.cz
www.mesto-polna.cz

Informační centrum Přibyslav [D9]
Bechyňovo nám. 45, 582 22 PŘIBYSLAV
☎ +420 569 484 257, +420 569 484 361
e-mail: ic@pribyslav.cz, www.pribyslav.cz

Informační kancelář [C12]
592 03 SNĚŽNÉ 94, ☎ +420 566 664 443
e-mail: ekonom@sneznе.cz, www.sneznе.cz

Informační centrum [C6]
Náměstí Tršického z Lípy 36
582 91 SVĚTLÁ NAD SÁZAVOU
☎ +420 569 496 676
e-mail: info@svetlans.cz, www.svetlans.cz
bezbariérový přístup

Informační a turistické centrum pobočka Ždanì synagoga [H16]
Subakova 44/1, 674 01 TŘEBÍČ
☎ +420 568 823 005, +420 568 610 023,
FAX +420 568 610 041
e-mail: infostynagoga@mkstrebic.cz
www.mkstrebic.cz
text o synagoze v Braillově písmu

Turistické a turistické centrum [H16]
pobočka Bazilika, Zámek 1, 674 01 TŘEBÍČ
☎ +420 568 610 022, +420 777 746 982,
FAX +420 568 610 041
e-mail: infobazilika@mkstrebic.cz
www.mkstrebic.cz

Informační centrum [G7]
Roosweltova 46/26, 589 01 TŘEŠŤ
☎ +420 567 234 567
e-mail: info@trest.cz, www.trest.cz
bezbariérový přístup, částečná znalost znakové řeči pro sluchově postižené

Informační centrum – Klub kultury [D2]
Masarykovo náměstí 5, 595 01 VELKÁ BÍTEŠ
☎ +420 566 532 025
e-mail: infocentrumvbites@iol.cz, www.vbites.cz
bezbariérový přístup

INFO centrum [H9]
592 11 VELKÁ LOSENICE 249
☎ +420 566 666 156
e-mail: info.VL@seznam.cz, www.losenice.cz

Informační centrum MěÚ [G11]
Radnická 29/1
594 13 VELKÉ MEZIŘÍČÍ
☎ +420 566 501 107, FAX +420 566 521 657
e-mail: ic@mestovm.cz, www.mestovm.cz

Informační turistické centrum [B16]
– cestovní kancelář SANTINI TOUR
Náměstí Republiky 34
591 01 ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
☎ +420 566 628 539, FAX +420 566 625 808
e-mail: santini@santinitour.cz, www.zdams.cz

Informační centrum – Zámek Žďár nad Sázavou [B16]
591 01 ŽĎÁR NAD SÁZAVOU
☎ +420 566 629 152, FAX +420 566 629 331
e-mail: tic@zamek.zdar.cz, www.zamekzdar.cz

Informační centrum [C16]
Brodská 120, 582 63 ŽDÍREČ NAD DOUBRAVOU
☎ +420 569 694 620
e-mail: knihovna@zdirec.cz, www.zdirec.cz
bezbariérový přístup

Informační centrum – Zámek Žirovnice [B5]
Branka 1, 394 68 ŽIROVNICE
☎ +420 565 494 095
e-mail: tic@zirovnice.cz, www.zirovnice.cz

přeznačení CzechTourism

člen A.T.I. C. ČR

REGION VYSOČINA

Area: 6,796 km²
Population: 514 146 (31. 3. 2008)
Townships: 704
Population density: 75 inhabitants per km²
Average age: 39,5 years

REGION VYSOČINA – WE, TOO, HAVE SOME SUPERLATIVES ...

...the Jewish district in Třebíč is the only Jewish site on the UNESCO World Heritage List outside Israel

...St. Martin's Church in Třebíč features the largest tower clock, not merely in the country but in the whole Europe (diameter 5.5 m)

...the cheese factory in Želetava still makes cheese in the oldest cheese-aging cellar in Central Europe

...the 15th Meridian, i.e., the middle of the C.E.T. band, passes through Pacov

...according to geographers' sophisticated mathematical calculation, the geometrical center point of the Czech Republic might be situated in the Chotěboř township near Ledeč nad Sázavou

...the largest transfer-pump water power plant, Dalešice, has the highest man-made dam in Central Europe

TIPS FOR VISITING CERTAIN TOWNS AND LOCALITIES IN THE VYSOČINA REGION:

• Havlíčkův Brod [D8] – the historical center of Havlíčkův Brod is a national conservation area. The town's name derives from its famous resident – prominent journalist and writer Karel